## مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه

# فرم طرح دوره

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **نام درس : علوم تشریح دستگاه گوارش**<br>**تعداد واحد: ۸.۱نظری** | **رشته تحصیلی:پزشکی** | **مقطع تحصیلی دانشجویان:**<br>**دکترای عمومی** | **محل برگزاری:**<br>**کلاس های پردیس** | **مدرس:**<br>**دکتر الناز خرداد- دکتر محسن اکبری** | **نیمسال اول تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰** |

**هدف کلی درس:** دانشجو بایستی در پایان دوره ساختمان ماکروسکوپی و میکروسکوپی عناصر تشریحی دستگاه گوارش و غدد ضمیمه و نیز تکوین طبیعی دستگاه گوارش و غدد ضمیمه دستگاه گوارش را بشناسد، به میزانی که برای درک و تجزیه و تحلیل اختلالات دستگاه گوارش آماده گردد. این درس همچنین به بررسی آناتومی سطحی و رادیولوژیک دستگاه گوارش و غدد ضمیمه می پردازد.

| شماره جلسه | تاریخ جلسه | اهداف میانی (رئوس مطالب) | اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی) | حیطه اهداف | روش یاددهی* یادگیری | مواد و وسایل آموزشی | زمان جلسه | تکالیف و وظایف دانشجو | نحوه* ارزشیابی |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **۱** | | **آناتومی حفره دهان ,غدد بزاقی ,زبان وحلق، عضلات وعروق و اعصاب** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• آناتومی حفره دهان و غدد بزاقی و مجاورات غدد را شرح دهد.<br>• بخش های مختلف حفره دهان را نام ببرد.<br>• نرم کام و ماهیچه های دهان را نام ببرد.<br>• عضلات، عروق و اعصاب زبان را تشریح نماید. | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **آزمون آغازین** |

* روش یاددهی – یادگیری می‌تواند شامل: سخنرانی، مباحثه‌ای – گروهی کوچک، نمایشی – حل مسئله – پرسش و پاسخ – گردش علمی، آزمایشی

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | • عمل عضلات زبان را توضیح دهد.<br>• موقعیت غدد بزاقی پاروتید را نام ببرد.<br>• مجاورات سطوح مختلف غده پاروتید و ساختارهایی که از داخل غده پاروتید می گذرد را نام ببرد.<br>• موقعیت غدد بزاقی ساب مندیبولار و لینگوال را نام ببرد.<br>• مسیر مجاری غدد بزاقی ساب مندیبولار و لینگوال را بیان کند.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس به درس توجه داشته باشد. | | | | |
| **۲** | | **آناتومی حلــق، مــری و عروق و اعصاب** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• موقعیت حلق و بخش های مختلف آن را شرح دهد.<br>• اتصالات و عملکرد ماهیچه های مختلف حلق را شرح دهد.<br>• موقعیت لوزه های کامی و حلقی را توضیح دهد.<br>• موقعیت و مجاورات مری را نام ببرد. | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **مرحله ای یا تکوینی تشخیصی** |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | • شریان کاروتید را شرح دهد.<br>• شریان های صورتی، زبانی، حلقی صعودی و سایر شریان ها را توضیح دهد.<br>• عصب فاشیال، تریجمینال و گلوسوفارنژیال و شاخه های آن ها را توضیح دهد.<br>• عصب دهی پاراسمپاتیک غدد بزاقی را توضیح دهد.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد. | | | | | |
| **۳** | | **دیـــواره شـــکم شـــامل بررسی فاسیا، عضلات، عروق و اعصاب شکم و نکـــات بـــالینی دیـــواره شکم** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• اهمیت فاشیای سطحی شکم را توضیح دهد.<br>• لندمارک های شکم را توضیح دهد.<br>• اعصاب، شریان و وریدهای جلدی را نام ببرد.<br>• عضلات دیواره جلویی شکم و اتصالات آن ها را نام ببرد.<br>• موقعیت عضلات دیواره جلویی شکم را بیان نماید.<br>• عمل و عصب عضلات دیواره جلویی شکم را بیان نماید. | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **مرحله ای یا تکوینی تشخیصی** |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | • موقعیت آپونوروز عضلات دیواره شکم را شرح دهد.<br>• اعمال عضلات اصلی دیواره جلویی شکم را شرح دهد .<br>• نکات بالینی دیواره را شرح دهد.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد. | | | | | | |
| **۴** | | **موقعیت کانال اینگوئینال ومجاورت های آن** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• موقعیت کانال اینگوئینال را مشخص کند.<br>• محتویات کانال اینگوئینال را شرح دهد.<br>• انواع فتق (هرنی) و مکانیسم ایجاد آن ها را را شرح دهد.<br>• ساختمان های تشکیل دهنده هر یک از دیواره های کانال را نام ببرد.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **مرحله ای یا تکوینی تشخیصی** |
| **۵** | | **صفاق: موقعیت صفاق اعضا، مزانترها و فضاها** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید،** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ** | **مرحله ای یا تکوینی** |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | • پرده صفاق و موقعیت را شرح دهد.<br>• صفاق جداری و احشایی را شرح دهد.<br>• موقعیت و وضعیت مزانترها را شرح دهد.<br>• امنتوم ها و موقعیت هر یک و اتصالات آنها را شرح دهد.<br>• چگونگی تقسیم بندی شکم را شرح دهد.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد. | | | **اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | | **به سوالات مطرح شده** | **تشخیصی** |
| **۶** | | **آنـــاتومی معـــده، روده باریک (دئودنوم، ژژنوم و ایلئـــوم)، مجـــاورات و عروق و اعصاب** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• موقعیت معده در تقسیمات شکم را مشخص نماید.<br>• مجاورات معده را شرح دهد.<br>• ساختار آناتومیکی معده را شرح دهد.<br>• موقعیت دئودنوم در تقسیمات شکم را مشخص نماید.<br>• موقعیت ژوژونوم وایلئوم را بیان نماید.<br>• ساختار آناتومیکی روده باریک را توضیح | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **مرحله ای یا تکوینی تشخیصی** |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | دهد.<br>• تفاوت بین بخش های مختلف روده باریک را بیان کند.<br>• نکات بالینی و تصاویر رادیولوژی را در معده و روده باریک ارزیابی کند.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد. | | | | | | |
| **۷** | | **آناتومی کولون و رکتوم، مجـــاورات، عـــروق و اعصاب، انواع واریـانس های آپاندیس** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• موقعیت و ساختار آناتومیکی قسمت های مختلف کولون را بیان کند.<br>• ویژگی های بخش های مختلف کولون را بیان کند.<br>• عروق، لنف و اعصاب بخش های مختلف کولون را بیان نماید.<br>• انواع واریانسیون آپاندیس را توضیح دهد.<br>• مجاورات کولون را توضیحات دهد.<br>• موقعیت رکتوم و کانال آنال را شرح دهد.<br>• بخش های مختلف کانال آنال را نام ببرد. | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **مرحله ای یا تکوینی تشخیصی** |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | • نکات بالینی کولون، رکتوم و کانال آنال را به همراه تصاویر رادیولوژی توضیح دهد.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد. | | | | | | |
| **۸** | | **بررسی کبد شامل صفاق کبد ومجاورت های آن وعروق و اعصاب** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• لوب های کبد و اهمیت آنها را بیان نماید.<br>• فضای پورت کبدی و ساختمان های آن را شرح دهد.<br>• مجاورات کبد و عروق و اعصاب کبد را نام ببرد.<br>• وضعیت صفاق کبد را مشخص نماید.<br>• آناتومی کیسه صفرا و مجاری مربوطه را شرح دهید.<br>• نکات بالینی و تصاویر رادیولوژیک کبد و کیسه صفرا را توضیح دهد.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد. | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **مرحله ای یا تکوینی تشخیصی** |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ۹ | | **کیسه صفرا، پانکراس، طحال، مجاورت ها، عروق و اعصاب** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• موقعیت بخش آندوکربن در پانکراس را مشخص نماید.<br>• قسمت های مختلف پانکراس را نام ببرد.<br>• عروق پانکراس را نام ببرد و مجاری پانکراس را مشخص نماید.<br>• موقعیت طحال را در تقسیمات شکم و صفاق آن را مشخص نماید.<br>• مجاورات طحال را نام ببرد.<br>• عروق و اعصاب طحال را نام ببرد.<br>• ساک ها، امنتوم و فضاهای صفاق را شرح دهد.<br>• ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد. | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **مرحله ای یا تکوینی تشخیصی** |
| ۱۰ | | **اعصاب اتونومیک، عروق و لنف شکم** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• اعصاب اتونومیک، عروق و لنف شکم را شرح دهد. | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **مرحله ای یا تکوینی تشخیصی** |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد. | | | | | | |
| **۱۱** | | **جنین شناسی لوله گوارش** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• چین خوردگی سر و طرفی جنین را شرح دهد.<br>• تکامل بخش های مختلف گات را توضیح دهد<br>• تکامل و چرخش معده را توضیح دهد.<br>• تکامل و چرخش لوله گوارش را توضیح دهد.<br>• تکامل کلواک و دیواره اوروركتال را توضیح دهد.<br>• نقص های تکاملی لوله گوارش را شرح دهد.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد. | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **مرحله ای یا تکوینی تشخیصی** |
| **۱۲** | | **جنین شناسی غدد گوارش و حفرات** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید،** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ** | **مرحله ای یا تکوینی** |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | • تکامل جوانه کبد و جوانه پانکراس را توضیح دهد.<br>• تکامل کیسه صفرا، مجاری صفراوی و طحال را توضیح دهد.<br>• تکامل حفره سلومی داخل رویانی را توضیح دهد.<br>• تکامل حفرات پریکاردی پلورا و پریتونئوم را توضیح دهد.<br>• دیواره عرضی و تکامل دیافراگم را توضیح دهد.<br>• نقص های تکاملی لوله گوارش را توضیح دهد.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد.<br>• | | | **اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | | **به سوالات مطرح شده** | **تشخیصی** |
| **۱۳** | | **بافت شناسی حفره دهان شامل ساختار میکروسکوپی لب، کام، زبان و ساختمان دندان** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• ساختمان کلی حفره دهان را شرح دهد.<br>• ساختمان لب را شرح دهد.<br>• ساختمان زبان را همراه با انواع پاپیلاهای آن | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **مرحله ای یا تکوینی تشخیصی** |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | شرح دهد.<br>• ساختمان دندان را شرح دهد.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد.<br>• | | | | | | |
| **۱۴** | | **بافت شناسی مری و معده** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• ساختمان هیستولوژیک بخش های مختلف مری و معده را شرح دهد.<br>• انواع سلول ها و نقش آن ها را در مری و معده شرح دهد.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد.<br>• | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **مرحله ای یا تکوینی تشخیصی** |
| **۱۵** | | **بافت شناسی روده باریک و روده بزرگ شامل بخش های مختلف آن ها، سلول ها و مقایسه بین آن ها** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• ساختمان کلی روده باریک را توضیح دهد.<br>• انواع سلول ها و تفاوت ساختمانی بخش های مختلف روده باریک را توضیح دهد. | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **مرحله ای یا تکوینی تشخیصی** |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | • ساختمان روده بزرگ را توضیح دهد.<br>• تفاوت ساختمان روده باریک و بزرگ را بیان کند.<br>• ساختمان آپاندیس را توضیح دهد.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد.<br>• | | | |
| **۱۶** | | **بافت شناسی غدد ضمیمه شامل مقایسه ساختمان بافتی انواع غدد بزاقی، ساختمان پانکراس و انواع سلول های جزایر لانگرهانس، کبد و فضای پورت و انواع سلول ها** | دانشجو قادر باشد:<br>الف) حیطه شناختی<br>• ساختمان بافتی غدد بزاقی را شرح دهد.<br>• انواع غدد بزاقی را از نظر سلولی مقایسه کند.<br>• ساختمان بافتی پانکراس و انواع سلول های جزایر لانگرهانس را شرح دهد.<br>• ساختمان بافتی کبد شامل فضای پورت و عملکرد سلول های هپاتوسیت را شرح دهد.<br>ب) حیطه عاطفی<br>• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد.<br>• در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد.<br>• | **شناختی– عاطفی** | **سخنرانی– مباحثه ای** | **کتاب، عکس، اسلاید، اطلس،مولاژ و رسم تصویر** | **۱۲۰** | **شرکت در بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده** | **مرحله ای یا تکوینی تشخیصی** |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ۱۷ | | امتحان پایان ترم | دانشجو قادر باشد:<br>• توضیح جامعی از مطالب ارائه شده داشته باشد.<br>• هدف از ارائه این واحد درسی را درک کند.<br>• علاقه و اشتیاق لازم جهت امتحان پایان ترم را داشته باشد. | شناختی– عاطفی | حل مسئله | ..... | ۱۲۰ | حل مسائل داده شده | آزمون پایانی |

**نحوه ارزشیابی:**

ارزشیابی به صورت کتبی که ۲۰٪ کل نمره با استفاده از کوئیز و ۸۰٪ باقی‌مانده در امتحان پایان ترم محاسبه می‌گردد.

**نحوه محاسبه نمره کل:**

آزمون پایان ترم ۸۰٪ کل نمره

کوئیز و تکالیف درسی ۲۰٪ کل نمره

## منابع:


- **Gray’s Anatomy**
- **Gray’s Anatomy for Medical student**
- **Clinical Anatomy by region (Snell)**
- **Larsen’s Human Embryology**

- **جنین شناسی لانگمن**
- **بافت شناسی پایه جان کوئیرا**
- **بافت شناسی سلیمانی راد**